

Три брати — Панкрати.

/Казочка для малих і великих/

894

Не за горами, не за морями, а таки просто неба на землі жила та була вдова в селі. Називалась та вдова Марина і мала вона три сини, поміж себе — три брати, на ймення всі були Панкрати. І не мали вони жадного свого пристановища. Тулилися всюди: то десь під тином, то в якійсь ямі-ямищі, то в когось на горищі. А як підросли хлопці, мати ї каже:

— Годі, нам, синочки, біду бідувати, пора вже власну хату будувати.

— Як будувати, то й будувати! — обізвалися хлопці.

Беруть вони у людей пилку, сокиру та лопату — ідуть будувати хату. Приходять на голе дворіще, — радяться, міряють, плянують. Отут, мовляли, побудуємо піч, отут припічок, отут покуть...

— А на покуті сидітиму я! — гукнув старший Панкрат.

— А на покуті сидітиму я! — поспішився за ним середульший.

— А на покуті сидітиму я! — не змовчав наймолодший.

Отак, слово за словом, рух за рухом — зчинили хлопці за покуть бучу. Та ще як б'ються — аж чуби в повітрі літають! Б'ються брати день, б'ються два, три, б'ються місяць, б'ються ціле літо. А тут уже й зима заходить, холод, мороз — не можна вже будувати хату. Розійшлися брати. Знову поневіряються: то десь під тином, то в якійсь ямі-ямищі, то в когось на горищі. Та ось надходить друга весна. Мати знову до синів каже:

— Годі нам, синочки, біду бідувати, пора вже власну хату будувати.

— Як будувати, то й будувати! — обізвалися хлопці.

Беруть вони у людей пилку, сокиру та лопату — ідуть будувати хату. Приходять на голе дворіще, — роздивляються, міряють, плянують. Отут, мовляли, побудуємо піч, отут припічок, отут покуть...

— А на покуті сидітиму я! — гукнув старший Панкрат.

— А на покуті сидітиму я! — поспішився за ним середульший.

— А на покуті сидітиму я! — не змовчав наймолодший.

І знову, як і торік, слово за словом, рух за рухом — збили за покуть бучу.

Відтоді багато років минуло. Вдова Марина давно вже померла. Та й сини її вже постарілись. Дітей своїх поженили і онуків та правнуків діждали. Наплодилося тих Панкратенків, Панкратчуків та Панкратюків — цілі села! Але власної хати вони ще досі не збудували. Як тільки весна, цілими родинами виходять вони на голе дворіще. Спочатку роздивляються, міряють, плянують: отут, мовляли, побудуємо піч, отут припі-

чок, отут покуть, а потім починають:

Одні гукають:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратенки!

Другі собі:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратченки!

Треті не поступаються:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратюки!

І, як і їхні прадіди, беруться за чуби, починають битися.

Отаке робиться і донині. На місці майбутньої хати досі ще ані ямки, ані трісочки, ані цеглинки — нічого нема, а вони за те, кому в тій хаті на покуті сидіти, б'ються.

КИЇВ

Дуже давно, коли святі апостоли ходили по різних краях і проповідували віру Христову, прийшов над ріку Дніпро святий апостол Андрій. Він став на березі ріки і, дивлячись на гори, що простяглися перед його очима, промовив до учнів:

— Чи бачите ці гори? На цих горах стане місто і буде в нім багато церков.

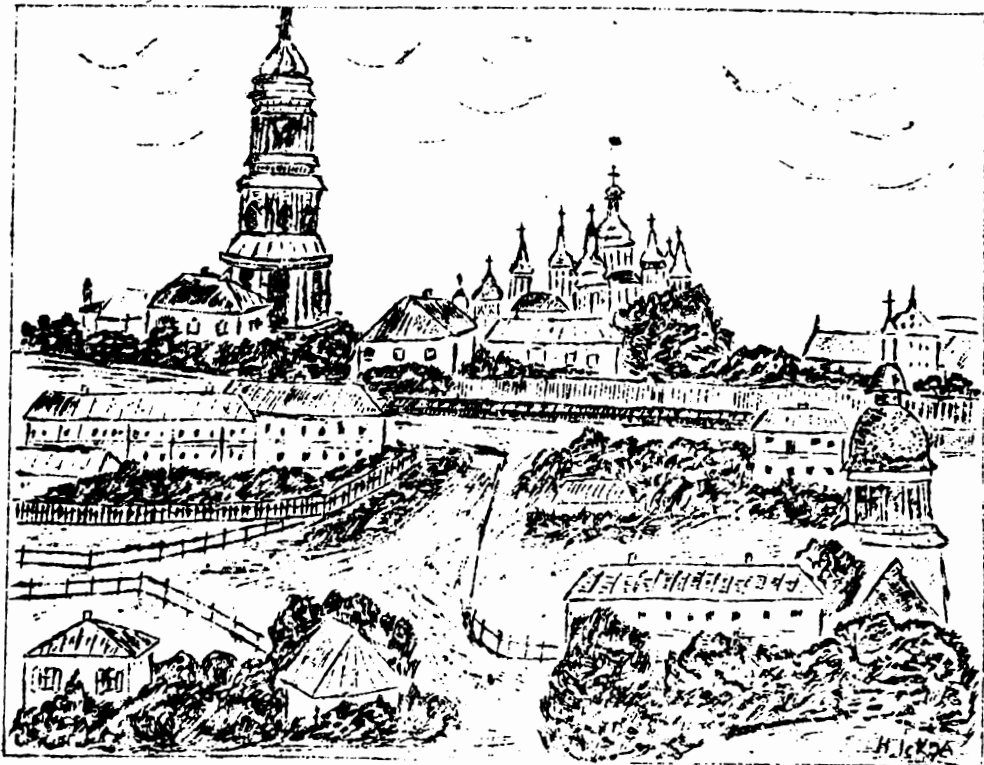
Тоді вийшов на гори, благословив їх, поставив там хреста і помолвився Богові.

ж ж ж

Минуло багато літ з того часу. В ці сторони прийшли брати і найстарший з них звався Кий.

На горах, над рікою Дніпром, побудували вони велике місто і назвали його, від імені найстаршого брата, Київ.

Це — найбільше і найкраще місто в цілій Україні. Лежить воно над Дніпром, на горах блищать проти сонця його золоті церкви, а в долині шумить порогами старий Дніпро. А далі простяглися широкі степи, а в степах — козацькі могили, що тихими зоряними ночами розповідають про гарячі бойові дні, які давно відійшли в минуле.

Києво-Печерська Лавра /1906 р./

Видубецько-Михайлівський монастир
в Києві /1906 р./

Чи ми ще зійдемося знову?
Чи вже навіки розійшлись?
І слово правди і любови
В степи і дебрі рознесли?
Нехай і так! Не наша мати,
А довелось поважати!
То воля Господа.

Годіть,
Смиріться, молітьсь Богу
І згадуйте один другого;
Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В остатню тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Т. Шевченко

СЛОВО, ЧОМУ ТИ НЕ ТВЕРДАЯ КРИЦЯ...

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що зди́ма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллеш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...

Вигострю виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю на стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем для катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хорим рукам!

Леся Українка

НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

Від Спаса - рукавиці до паса,
Перша Пречиста жита засіває,
а друга - помагає.
Прийшла друга Пречиста - взя-
ла комаря нечиста.
Восени і горобець багатий.

Прийшла третя Пречиста - на
дереві стало чисто.
Грудень землю грудить, хату сту-
дить.
Грудневе тепло, як макушине добро.
В грудні тепло, як да лихим паном.

ПРО КІНО, ДВІЙКУ Й УЧЕНИЦЮ МАРІЙКУ

Спить Марійка, а їй сниться,
 Що найкраща учениця
 На всю школу - то вона,
 Що розв'язувать уміє
 Всі задачі на всі дії,
 Їй ніхто не дорівня!
 Прокидається Марійка.
 Пригадала - вчора двійку
 Заробила не одну!
 Бо не вмiла і не знала,
 А коли її питали,
 То дивилась на стіну.
 І з історії, з природи,
 З географії, про води,
 Про вугілля і про торф -

Все питали... І не вмiла...
 Бо увечері ходила
 У кіно на Гайкендорф.
 Ну, а з кіно, то вже звісно,
 Що прийшла доволі пізно -
 Обминала калюжки -
 Спали всі вже в тиші ночі...
 Від кіно боліли очі -
 Де там думать за книжки!
 А про учнів у таборі
 Люди добрі говорять:
 "Треба трохи підрости,
 Треба книжки пильнувати,
 Щось уміти і щось знати,
 А тоді до кіно йти."

Спогади з дитинства

Було це давно, ще таки на Україні, коли я не мав повних п'яти років і не ходив ще до школи. Щасливо минав тоді час. Більшими днями бавився я з юрбою дітей - з моїми сусідами. А мав я їх багато, своїх друзів-хлопців, а також і дівчат!

Одного весняного дня була дуже гарна погода. Саме відцвіли вже сади, дерева вкрилися дрібними зеленими овочами. Ранок був чудовий. Пробудили мене зі сну мелодійні співи птахів та мекання худоби, яку гнали на пащу. Над садами широко розкинуло свої промені золоте сонце. Надворі було дуже гарно, сухо і тепло. Біля хат цвіли різнокольорові пахучі квітки. Городи вкрилися буйною зеленню, з чого були задоволені господині, що передбачали добрий врожай городини.

Того дня я майже цілий день не був удома і, за гульнею, навіть не мав часу забігти наїстися. Старші хлопці почали гратися у "війну", а я також пристав до гурту. Гралися ми у сусідньому садку, де можна було знайти чим кидати одним на одних. Ми поділилися на два гуртки. Коли, згодом, в нашому гуртку не стало чим кидати, - не стало під яблунями падалиці - ми почали рвати плід з дерева. В цей час надійшов господар саду і застав нас на дереві. Старші хлопці скорше уздріли його і повтікали, а мене він одразу піймав за штанята. Ох, і дістав я по голому тілі! Забрав у мене шапку і сказав, щоб по шапку я прийшов з батьком.

Зразу я почав був плакати, але потім надумався: піду, покличу свого тата, і ми йому обоє віддячимо за шапку!

Прийшов я додому, а батько й запитав чого плачу. Вислухавши мене, взяв великого шкіряного пояса і дав мені такого перцю, що я цілий тиждень не міг сісти на лавці. Ще й наказав, аби я негайно йшов по шапку, переіпросив господаря і сказав, що яблук вже більше не рватиму ніколи, а цей день буду згадувати і дорослим.

Коли я прийшов і сказав ці слова, господар саду погладив мене по голові, віддав шапку і простив мені.

За рогом хати все це слухав мій батько. Потім вони обоє сміялися з мого переіпрошення.

З того часу я вже ніколи не рвав чужих яблук.

Генадій Зачернюк.